

WISION RAMKVILLA ÅRETS LEADER

Projektet Wision Ramkvilla blev Årets Leader 2003.

I projektet samverkar Ramkvilla sockenråd med ett stort antal företag och föreningar i bygden. Resultatet kan bl.a. ses i nystartade företag som hotell, spa, bensinstation, jordgubbsodling, crosscartbana och golfklubb.

Glesbygdsverkets förra generaldirektör Pia Enochsson har suttit i juryn för Årets Leader tillsammans med Thorsten Andersson, ordförande i Hushållningssällskapens Förbund.

MODELL FÖR EU

– Exemplet Ramkvilla kan användas som en särdeles god modell för utvecklingsarbete inom hela EU-familjen, säger Pia Enochsson. Mobiliseringen har en bredd utöver det vanliga. Alla delar i samhället är mycket engagerade; ideella, privata och offentliga krafter. Projektet uppfyller väl alla de krav som ställs på ett bra Leader-projekt.

Ramkvilla ligger i Vetlanda kommun och projektet ingår i ett Leader-område kallat Smålandsgruppen. Leader+ärEU:s gemenskapsinitiativ för landsbygdsutveckling. I Sverige är Glesbygdsverket förvaltningsmyndighet.

FOTO: BENGT NORBE/PIXELFACTORY

Tar länen tillvara den tillväxtpotential som finns på landsbygden? Det ska en pågående redovisning ge svar på. Bilden från Blekinge.

FINNS LANDSBYGDEN MED I REGIONALA UTVECKLINGEN?

Länen har fått i uppdrag av regeringen att redovisa hur landsbygdsdimensionen tas tillvara i det regionala utvecklingsarbetet. Just nu pågår det arbetet runt om i länen och det ska rapporteras till Glesbygdsverket i juni.

BLEKINGE INVENTERAR

I Blekinge har detta uppdrag blivit startpunkten för att samla en mängd olika aktörer som engagerar sig i landsbygdens utveckling. I början av mars hade Region Blekinge bjudit in till en diskussion för att planera det fortsatta arbetet. Inbjudna var Blekinge Utvecklingscentrum, Hushållningssällskapet, Leader+, LRF, Länsbyggerådet och Länsstyrelsen.

– Det blev en givande diskussion och nu går vi vidare genom att kartlägga och ställa samman allt som kan bidra till att ge en samlad bild av hur landsbygdsdimensionen beaktas i det regionala utvecklingsarbetet, säger regiondirektör Catharina Blom.

Hon menar också att detta inte görs enbart

med syfte att kunna leverera en rapport utan att det är viktigt att samla landsbygdens aktörer för att tydliggöra på vilket sätt företagare och andra aktörer kan bidra till tillväxt och utveckling i Blekinge. Det är också angeläget att titta på hur de program som finns för landsbygdsutveckling kan samordnas så att man får ut mesta möjliga effekt.

BRA INITIATIV

– Blekinge har tagit ett mycket bra initiativ, säger Jan Cederwörn, stf generaldirektör på Glesbygdsverket. I det fortsatta arbetet med att utveckla landsbygdens speciella resurser och möta de särskilda behov som finns där är det viktigt att många intressenter samverkar.

Glesbygdsverket ska sammanställa rapporterna och analysera dem i samråd med Jordbruksverket.

En delrapport lämnas till regeringen i september och den slutliga rapporten ska vara klar i februari 2005.

KOMPENSATION FÖR SNABB ÄNDRING AV FOLKMÄNGDEN

Både kommuner med snabb befolkningsminskning och kommuner med snabb befolkningsökning måste kompenseras ekonomiskt. Det skriver Glesbygdverket i sitt remissyttrande om det kommunala utjämningsystemet.

– Utjämningsystemet har en mycket viktig roll att fylla för att ge kommunerna och landstingen ekonomiska förutsättningar att ge likvärdig service och omsorg till sina invånare också i tider med snabba befolkningsförändringar, säger Jan Cederwärd, tf generaldirektör.

Glesbygdverket ställer sig i huvudsak positivt till Utjämningskommitténs förslag. Det är bra att vissa delar av dagens utjämningsystem föreslås flyttas till ett så kallat strukturbidrag, där delar av pengarna blir statligt styrda. Stödet bör dock tydligare utgå från regionalpolitiska behov, menar verket.

LANDSBYGD ÄR MER ÄN JORDBRUK

Landsbygdspolitiken måste vidgas till att omfatta landsbygden som territorium och inte begränsas till en viss näring. De areella näringarna spelar en viktig roll för såväl upprätthållandet av kulturlandskapet som näringslivet på landsbygden, men de är inte de enda näringarna som har betydelse för landsbygdens ekonomi.

Det menar Glesbygdverket i sitt yttrande över förslaget till reformering av EU:s jordbrukspolitik. Verket menar att nästa program för landsbygdens utveckling behöver breddas så att insatser även kan göras för verksamheter som inte är direkt knutna till jordbrukets befintliga företag.

Ron Faris från Kanada tror på lärande samhällen.

FOTO: LENNART JONASSON

LÄRANDE SAMHÄLLE FÖR LOKAL UTVECKLING

Ett lärande samhälle är ett inkluderande samhälle där kunskaper inventeras och där både teoretiskt och praktiskt lärande värderas.

Om ”lärande samhällen” kan Ron Faris, Ph.D. från British Columbia, Kanada, berätta mycket. Han har under fem år arbetat med detta och även undervisat i ämnet. Nyligen ledde han ett seminarium i Östersund med deltagare från Glesbygdverket, Dalarnas Forskningsråd, Högskolan i Kristianstad m.fl.

Seminarieret ingår i Glesbygdverkets utvecklingsarbete som syftar till att ge

regionerna verktyg för att analysera lokal utveckling.

All den kunskap som finns i en region – såväl formell som praktisk kunskap och den kunskap som kommer ur erfarenheter – kan bidra till en hållbar utveckling, menar Ron Faris, som förespråkar samverkan över ekonomiska och sociala gränser. Ron Faris talar till exempel om att se lärandet som en investering och inte som en kostnad. Med utgångspunkt i Faris resonemang följde sedan en diskussion där deltagarna frågade sig hur man kan följa utvecklingen i form av mått och indikatorer?

LANDSBYGDSDFORUM 2004 I ÖSTERSUND 13-14 OKTOBER

En ny form av konferens, Landsbygdsforum 2004, arrangeras i Östersund 13-14 oktober. Det blir en nationell konferens kring utvecklingsmöjligheter i Sveriges gles- och landsbygder. Formell inbjudan kommer i maj att gå ut till beslutsfattare och tjänstemän i myndigheter och organisationer som på olika nivåer och på olika sätt arbetar med regional och lokal utveckling. Målet är att skapa en mötesplats för uppdatering och diskussion kring utvecklingen av det goda livet på landsbygden, om politikens möjligheter och om företagandets betydelse.

SERVICE FÖR NY TID

Service för nya tider på landsbygden och boendet som attraktions- och utvecklings-

faktor är några av de ämnen som kommer upp. Frågan om varför företagsamheten växer på vissa håll och inte på andra finns också med på programmet. Senaste nytt när det gäller jordbruks- och regional utvecklingspolitik såväl nationellt som inom EU kommer också att redovisas – förhoppningsvis av företrädare för både regeringskansliet och EU-kommissionen.

De aktörer som står bakom konferensen är Glesbygdverket, Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS), Arbetslivsinstitutet (ALI), turismforskningsinstitutet ETOUR, Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) och Mitthögskolan.

KOLLEKTIVT RESANDE ENGAGERAR MÅNGA

Kollektivtrafik är en mycket viktig och angelägen fråga. Den slutsatsen kan man dra av det gensvar som Glesbygdsverket fick på ett remissvar om den framtida kollektivtrafiken.

Glesbygdsverkets krav på ett långsiktigt stöd till kollektivtrafik i gles- och landsbygder fick stor uppmärksamhet, bland annat i massmedia.

Frågan fick ytterligare en dimension när Väg- och transportforskningsinstitutet samtidigt presenterade en ny rapport med olycksstatistik. Den visade att det är tre till fyra gånger större risk att dödas eller skadas svårt i trafiken för den som bor i glesbygd än för storstadsbon. Ett skäl är den dåliga tillgången till kollektivtrafik.

FOTO: ANNIKA LIDGREN

FLEXIBLARE UTBILDNING MÖJLIG NÄR LÄRCENTRA ÖKAR SNABBT

Flexibel distansutbildning med stöd av kommunala lärcentra har ökat lavinartat de senaste åren. Det visar en kartläggning som Glesbygdsverket gjort. Av landets 290 kommuner har idag 248 lärcentra.

– Det är glädjande eftersom det visat sig att man via lärcentra når nya grupper av studerande, exempelvis grupper utan större studietradition, säger Marlen Ljusberg, utredare på Glesbygdsverket.

ÖKAT 50 PROCENT

Utvecklingen har gått snabbt. När Glesbygdsverket undersökte utbredningen av lärcentra 2001 hade 166 kommuner lärcen-

– Detta är förstås djupt orättvist, säger Kerstin Lindblad, utredare på Glesbygdsverket.

Några av Glesbygdsverkets synpunkter:

- Det behövs ett långsiktigt statligt stöd till kollektivtrafik i gles- och landsbygder. Det stödet måste garanteras över många år framåt, så att trafikhuvudmännen vågar behålla eller bygga ut sin trafik.

- När det gäller skatteavdrag för arbetsresor föreslår Kollektivtrafikkommittén en utredning om ett nytt system med reseavdrag per kilometer oavsett hur man åker till arbetet. Glesbygdsverket avstyrker det förslaget eftersom det kan slå hårt mot boende i gles- och landsbygder där man inte har möjlighet att resa kollektivt till arbetet.

- Glesbygdsverket anser också att en förutsättning för en fungerande kollektivtrafik i gles- och landsbygder är att alla samhällsbetalda transporter samordnas och blir tillgängliga för alla resenärer. Det kan till exempel gälla skolskjutsar.

– Lägg alla transporter i en påse och öppna den för alla resenärer, säger Kerstin Lindblad.

trum. På två år har antalet alltså ökat med hela 50 procent. I flera län har nu varenda kommun lärcentrum. Utbudet omfattar både högskole- och gymnasieutbildning, men även folkbildning främst i form av studiecirklar.

– Tidigare var det mest glesbygdskommuner som byggde upp lärcentra. Men nu visar det sig att också storstäderna utvecklar sin infrastruktur för vuxnas lärande med hjälp av lärcentra, säger Marlen Ljusberg.

Det är just storstadsregionerna som procentuellt har utvecklats mest de två senaste åren och där har numera runt 65 procent av kommunerna lärcentra.

E-POST I RYGGSÄCKEN PÅ FJÄLL- VANDRINGEN

Ett treårigt forskningsprojekt i Jokkmokks kommun med stöd från bl.a. VINNOVA, NUTEK och Mål 1 och med forskare från Luleå Tekniska Universitet, Uppsala Universitet och Tekniska Högskolan i Stockholm (IT-universitetet i Kista) har nu inletts.

Projektet går ut på att testa speciell teknik för telekommunikationer framför allt i renskötselns sommarbetsområden där mobiltäckning saknas.

FÖRDRÖJT INTERNET

Sami Network Connectivity är namnet på projektet och tekniken kallas ”fördröjt internet”. Den bygger på att e-post eller webbsidor ska kunna överföras via sändare-mottagare som är rörliga eller tillfälligt monterade. T.ex. kan sändarna-mottagarna monteras i ett fordon, en helikopter eller finnas i ryggpåsen hos en fjällvandrare. Om e-post skickas från ett sommarviste ska den kunna hoppa över till en rörlig mottagare som kommer i närheten och sedan hoppa vidare ut på ordinarie nät när den rörliga sändaren närmar sig ett område med traditionell mobiltäckning.

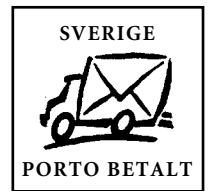
Webbsidor ska också kunna överföras så att man i fjällen ska kunna läsa t.ex. nyheter på webben om än något fördröjd.

Projektledare är tekn.dr Maria Udén vid Luleå Tekniska Universitet. Glesbygdsverkets informationschef Mats Elg deltar i projektets referensgrupp.

FOTO: CALLE BREDBERG/NORRLANDIA

B

Utmaning att leda verk i förändring

Det känns för mig som en stor utmaning att ha fått förtroendet som generaldirektör för Glesbygdsverket. Det är verkligen en spännande och intressant uppgift som jag känner stor respekt inför.

Gles- och landsbygdsfrågorna har alltid legat mig varmt om hjärtat och jag har under årens lopp bara stärkts i min uppfattning om vilken stark kraft som finns i glesbygder/landsbygder och att det handlar om att ta tillvara den kraften och den potential som finns för framtiden i dessa bygder.

SPÄNNANDE ÖVERSYN

Den översyn som kommer att göras av Glesbygdsverket känns väldigt spännande. Besked om verkets framtida inriktning väntas i höst. För min del känner jag mig styrkt efter mitt möte med infrastrukturminister Ulrica Messing där hon tydligt visar sin vilja till att Glesbygdsverket ska kunna vidareutvecklas.

Det är av största vikt att inse den lokala nivåns betydelse för landets tillväxt och också att följa hur de lokala utvecklingsgruppernas resurser tas tillvara i tillväxtarbetet.

LÄNEN RAPPORTERAR

Regeringen har uppdragit åt samtliga län att göra en genomgång av hur landsbygden tas tillvara i det regionala utvecklingsarbetet och rapportera detta till Glesbygdsverket i juni månad. Detta uppdrag är av stor strategisk betydelse såväl för landsbygdens utveckling och synliggörande som för Glesbygdsverkets arbete med länen och de regionala utvecklingsprocesserna. Jag kommer därför att noga följa arbetet med detta uppdrag.

Jag ser nu fram emot att få lära känna gles- och landsbygdssverige och att vi med gemensamma krafter ska jobba för en utveckling av dessa bygder.

KERSTIN WALLIN TILL LANDSBYGDSRIKSDAGEN

Landsbygdsriksdagen i Ystad 21-23 maj beräknas samla över 1 000 deltagare. Folkrorelserådet Hela Sverige ska leva, som står bakom Landsbygdsriksdagen, bedömer arrangemanget som den största kraftsamlingen i Folkrorelserådets 15-åriga historia.

Byarörelsens betydelse för tillväxten och dess roll i samhällsbygget ska diskuteras. Drygt 40 seminarier behandlar allt från kravet på en ny landsbygdsolitik, idéer om hur den lokala demokratin kan utvecklas, livskvalitet i tätortsnära landsbygd till

det internationella perspektivet.

– Tipset är att det kommer 1 000 betalande deltagare, säger projektledaren Kjell Andersson. Och dessutom kommer utställningshallen att fyllas av ett 40-tal utställare.

Glesbygdsverkets nya generaldirektör Kerstin Wallin kommer att medverka på Landsbygdsriksdagen. I utställningshallen har Glesbygdsverket monter 27. Verkets utredare kommer också att engageras i flera seminarier bl.a. gäller det frågor om boende på landsbygden, service och kommunala strategier.

NYTT ANSIKTE PÅ WEBBEN

Glesbygdsverkets webbplats har fått ett nytt, fräscht utseende. En viss förändring i strukturen är gjord, men besökare kommer fortfarande att känna igen sig och förhoppningen är att den nu är mer lättillgänglig och enkel att orientera sig på. Också tillgängligheten för synskadade är förbättrad – nu finns även möjlighet att i textversionen göra texten större. Snart kommer även kortare information att finnas på fler språk, bland andra samiska och finska.

Precis som tidigare går det bra att prenumerera på nyheter

i form av e-post. Även dessa utskick har fått ett nytt utseende. Om du vill prenumerera – gå in på www.glesbygdsverket.se och klicka på rubriken ”press”.

Glesbygdsverkets webbplats hamnar i Sverige-topp i Statskontorets ranking av svenska myndigheters väg mot 24-timmarmyndigheten. Glesbygdsverket kommer på andra plats efter Tullverket. Glesbygdsverket får högt betyg bl.a. för diarium på nätet, diskussionsforum och tillgängliga rapporter och remisser.